

Memorandumas
„Dėl glaudesnės centrinės ir vietos valdžios partnerystės siekiant stiprinti Lietuvos
savivaldos savarankiškumą ir atsakomybę“

2020-09-03

Lietuvos Respublikos Prezidento kvietimu Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamos politinės partijos ir Lietuvos savivaldybės, toliau kartu vadinamos susitariančiosiomis šalimis,

Vertindamos Konstitucijoje įtvirtintą teisę savivaldybėms veikti laisvai ir savarankiškai;

Suvokdamos, kad stipri, savarankiška ir atsakinga vietos savivalda yra neatsiejamas brandžios demokratinės valstybės elementas;

Suvokdamos, kad regioninė atskirtis Lietuvoje išlieka vienu didžiausių šalies sisteminių iššūkių ir šiuo metu yra viena didžiausių per pastaruosius dvidešimt metų;

Atsižvelgdamos į tarptautinių institucijų ir organizacijų rekomendacijas Lietuvai;

Vadovaudamosi Lietuvos regioninės politikos Baltojoje knygoje keliamais regioninės politikos tikslais;

Suvokdamos, kad šiandieninė regioninės politikos institucinė struktūra neužtikrina pakankamai veiksmingo bendradarbiavimo tarp centrinės valdžios ir vietos savivaldos;

Vadovaudamosi Europos vietos savivaldos chartijoje įtvirtintu subsidiarumo principu;

Skelbia šį susitarimą:

1 straipsnis

Bendromis pastangomis **stiprinti Lietuvos savivaldybių savarankiškumą ir atsakomybę**, didinant savivaldybių įtaką, formuojant ir įgyvendinant regioninės politikos tikslus Lietuvoje.

2 straipsnis

Vadovaujantis Europos vietos savivaldos chartijoje įtvirtintu **subsidiarumo principu, išgryninti valstybės institucijų ir savivaldybių atsakomybes, peržiūrint funkcijų pasiskirstymą** tarp centrinės ir vietos valdžių. Supaprastinti savivaldybių vykdomų savarankiškų funkcijų reglamentavimą ir suteikti daugiau galių savivaldybėms ekonomikos, žemėtvarkos ir kitose srityse.

3 straipsnis

Ypatingą dėmesį skirti **atviros ir įtraukios bendradarbiavimo kultūros formavimui, pasitikėjimu ir partneryste grįstų santykių** tarp centrinės valdžios institucijų ir vietos savivaldos stiprinimui.

4 straipsnis

Siekiant didesnio Lietuvos savivaldybių savarankiškumo, ypatingą dėmesį skirti viešųjų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimui regionuose, **skatinti regioninio planavimo kompetencijų ugdymą, sudaryti sąlygas tarp savivaldybiniam ir regioniniam bendradarbiavimui**, teikiant viešąsias paslaugas, vykdant bendrus investicinius projektus ir kitas veiklas.

5 straipsnis

Peržiūrėti savivaldybių finansinių išteklių formavimo sistemą, įgalinant ir motyvuojant savivaldybes siekti geresnių rezultatų. Mažinti priklausomybę nuo centrinės valdžios skiriamų dotacijų ir kurti priemones, nukreiptas į **savivaldybių finansinio savarankiškumo didinimą, viešųjų investicijų finansavimo ir skolinimosi sistemos tobulinimą bei vietinių ir užsienio investicijų pritraukimo skatinimą.**

6 straipsnis

Įgalinti regionus ir savivaldą imtis iniciatyvos, sprendžiant konkrečiai teritorijai būdingas problemas, ir atliepti specifinius vietos gyventojų poreikius, **stiprinant visų Lietuvos gyventojų įtrauktį į demokratinius procesus. Siekiant spręsti demografines problemas regionuose, plėsti socialines programas, skatinant regionų patrauklumą gyventojams.**

7 straipsnis

Užtikrinti šimtaprocentinį valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų finansavimą.

8 straipsnis

Užtikrinti savivaldybių nuosavų pajamų šaltinių neliečiamumą ir stabilumą. Siekti, kad Seimo ar Vyriausybės **sprendimai, kurie mažintų savivaldybių biudžetų prognozuojamas pajamas dėl gyventojų pajamų mokesčio netekimo, būtų kompensuojami iš valstybės biudžeto ar plečiant pajamų šaltinius.**

9 straipsnis

Numatyti galimybę **disponuoti nepanaudotomis ir sutaupytomis valstybės lėšomis**, skirtomis deleguotoms funkcijoms vykdyti, jų negražinant į valstybės biudžetą, tikslinės paskirties lėšas paliekant savivaldybėms kitiems metams.

10 straipsnis

Stiprinti atstovavimą visų Lietuvos savivaldybių interesams Seime, Vyriausybėje, kitose valstybės institucijose. Užtikrinti savivaldybių dalyvavimą su savivalda susijusiuose teisėkūros procesuose.

Baigiamosios nuostatos

Šiuo memorandumu bus vadovaujama nuolatinėje valstybės institucijų veikloje ir priimant reikiamus teisės aktus, neatsižvelgiant į rinkimų ciklus, kampanijas, rezultatus ir politinės valdžios pasikeitimus.

Šį memorandumą pasirašiusios šalys Lietuvos savivaldybių asociacijos kvietimu kartą per metus apsvartys ir įvertins jo vykdymo eigą.

Susitariančiųjų šalių vardu: